

Debugger (Ladicí program)

Debugger je specializovaný softwarový nástroj určený k testování, analýze a vyhledávání chyb v počítačových programech. V kontextu programování v [jazyce Assembler](#) je naprosto nezbytný, protože umožňuje programátorovi sledovat činnost procesoru na té nejnižší úrovni, krok po kroku.

Zatímco ve vyšších jazycích (C++, Java) se chyby často projevují v logice objektů, v Assembleru může i drobná chyba (např. špatné vyvážení zásobníku) vést k okamžitému pádu celého systému.

Hlavní funkce debuggeru

Debugger poskytuje přímý vhled do stavu počítače během vykonávání programu:

- **Krokování (Single-stepping / Tracing):** Vykonání programu po jedné jediné instrukci. Programátor po každém kroku vidí, co se v procesoru změnilo.
- **Sledování registrů:** Zobrazuje aktuální hodnoty v [registrech](#) (např. EAX, EBX, ESP, EIP). To je v Assembleru klíčové, protože registry jsou hlavními pracovními místy procesoru.
- **Prohlížení paměti (Memory Dump):** Umožňuje nahlédnout do libovolného místa v operační paměti a vidět data v hexadecimálním formátu nebo jako interpretované instrukce.
- **Body zastavení (Breakpoints):** Označení místa v kódu, kde má program automaticky pozastavit svůj běh. Programátor pak může prozkoumat stav systému těsně před kritickou operací.

Debugger jako učební pomůcka

Kniha Rudolfa Marka zdůrazňuje, že debugger není jen nástroj na opravu chyb, ale také vynikající prostředek pro pochopení architektury PC. Pomocí něj lze vizualizovat:

1. Jak se mění **ukazatel zásobníku (ESP)** při instrukcích `PUSH`` a `POP``.
2. Jak fungují **příznaky (Flags)** po aritmetických operacích (např. příznak nuly ZF po odečtení dvou stejných čísel).
3. Jak se v paměti ukládají čísla v režimu **Little-endian**.

Nástroje zmíněné v literatuře

V knize se pro praktické ukázky využívají především tyto nástroje:

- **GRDB (Generic Realmode DeBugger):** Jednoduchý, ale výkonný externí debugger pro 16bitový a 32bitový reálný režim (často používaný v DOSu).
- **GDB (GNU Debugger):** Standardní nástroj pro ladění v systému Linux.
- **Integrované debuggery:** Součástí moderních vývojových prostředí (IDE), které nabízejí grafické rozhraní pro snadnější orientaci v kódu.

Základní ladicí postup

1. **Lokalizace:** Pomocí breakpointů se určí oblast kódu, kde program vykazuje chybu. 2. **Analýza:** Krokováním a sledováním registrů se zjistí, která konkrétní instrukce způsobuje neočekávané chování. 3. **Oprava:** Úprava zdrojového kódu v [Assembleru](#) a opětovný překlad pomocí [NASM](#). 4. **Verifikace:** Opětovné spuštění v debuggeru pro potvrzení, že chyba byla odstraněna.

Zajímavost: Termín „debugging“ (odvšivení) vznikl v počátcích počítačů, kdy skutečný hmyz (můra) způsobil zkrat v relé počítače Mark II. Dnes pod tímto pojmem rozumíme výhradně odstraňování softwarových chyb.

— **Viz také:** [Assembler](#), [Registry procesoru](#), [Zásobník \(Stack\)](#), [NASM překladač](#)

From:
<https://serviceit.cz/> - **IT ENCYKLOPEDIE**

Permanent link:
<https://serviceit.cz/doku.php?id=debugger>

Last update: **2026/01/06 19:23**

